

Stanisław Bukowy

PRACE KONTROLNE Z GEOLOGII HISTORYCZNEJ
NA WYDZIALE ZAOCZNYM W.S.P. w KRAKOWIE

W artykule tym poruszę niektóre zagadnienia związane z pracami kontrolnymi, a mianowicie ich tematykę i ich problemy naukowe.

Sesja letnia nie przedstawiła studentowi całego naukowego materiału, dała mu jedynie pogląd na zasadnicze zagadnienia, nauczyła niektórych metod geologicznych, a często także rozbudziła zainteresowanie przedmiotem.

Materiał przewidziany programem musi student przerobić samodzielnie. W związku z tym wyłania się szereg problemów dydaktycznych, jak dobór odpowiedniej literatury, umiejętność korzystania z niej, ciągłość i systematyczność studiowania.

Problemy te w dużej mierze rozwiązuje odpowiednio dostosowana instrukcja oraz ciągły, chociaż tylko korespondencyjny kontakt korektorów ze studentem.

Brak odpowiednich podręczników z geologii historycznej zmusił mnie do zebrania obszernego materiału z różnych podręczników a nawet i prac oryginalnych, który wydałem w obszernej instrukcji materiałowej. Pomimo, że zawiera ona prawie cały wymagany materiał wskazane są w niej również podręczniki (z podaniem rozdziałów i stron), w których poszczególne geologiczne zagadnienia są dokładniej omówione.

Instrukcja ta dzieli się na dwie części. W części I zebrane są zagadnienia poznane już częściowo w geologii dynamicznej, pewne dane z paleontologii, zoologii, geofizyki i innych pokrewnych nauk. Zagadnienia te potrzebne są do zrozumienia procesu rozwoju skorupy ziemskiej.

W części II omówiony jest w sposób historyczny rozwój skorupy ziemskiej. Materiał dostosowany jest to wymagań i zainteresowań geografów, dlatego też młodsze utwory geo-

logiczne z którymi się student styka na wycieczkach i pracy terenowej, omówione są dokładniej. Podkreślony jest również wpływ budowy tektonicznej i litologicznej na morfologię.

Omówiam przede wszystkim rozwój geologiczny Europy i to głównie środkowej. Celem wykazania podobieństwa, względnie różnic rozwojowych podaję przykłady z innych kontynentów.

Konkretne przykłady budowy (styl tektoniczny) oraz charakterystykę profilów stratygraficznych starałem się podać z obszarów Polski.

Opracowana została również instrukcja metodyczna wyznaczająca studentom miesięczny plan pracy i podająca metody studiów. Uwzględnia ona poza tym wykaz odpowiednich rozdziałów z zaleconych podręczników do szerszego opracowania zagadnienia.

Studenci po letniej sesji naocznej powracają do swych zajęć, do swego środowiska pracy, a często do swych niezawsze naukowych poglądów. Dlatego też, oprócz przepisanej literatury mają zaleconą lekturę o charakterze popularno-naukowym, gdzie w sposób łatwy, a przede wszystkim interesujący podane są najnowsze osiągnięcia i poglądy z zakresu geologii historycznej.

Student właściwie przygotowany na sesji naocznej nie wraca więc do domu sam i nie musi szukać dróg w studiach, ma bowiem przyjaciela w instrukcjach, które mu służą radą, a poniekąd i pobudzają do rytmicznej pracy.

Właściwy jednak bodziec spełnia praca kontrolna. Ona go mobilizuje do samodzielnej pracy naukowej.

Temat prac wiąże się z tokiem studiów przypadających na dany miesiąc. Jest on tak obmyślany by student musiał do opracowania go opanować zaplanowany materiał i samodzielnie opracować zagadnienie. Unika się więc opisu jakiejś formacji geologicznej, czy też jej historii a wymaga np. porównania ze sobą dwóch obszarów różniących się rozwojem z odpowiednim podkreśleniem przyczyn tych różnic, jak np.: "Porównanie utworów okresu jurajskiego płyty rosyjskiej

z jurą Europy południowej" - "Różnica pomiędzy górnośląskim zagłębieniem węglowym a zagłębieniem moskiewskim" itp.

Każdy temat pracy składa się z kilku punktów i podpunktów, nie zawsze wiążących się w jeden problem, ale zmuszający studenta do omówienia różnych zagadnień, które mogłyby ująć uwagę podczas samodzielnych studiów.

W każdym temacie znajduje się również problem, do opracowania którego student musi oprócz pracy kompilacyjnej narysować profil geologiczny obrazujący budowę tektoniczną danego obszaru i charakterystyczną kolejność warstw.

Wymagane jest również rysowanie wiążących się z tematem, mappek paleogeograficznych, a także skamieniałości przewodnich.

Praca pisemna służy również do kontrolowania systematyczności studiów, zapobiega powstaniu zaległości i powierzchniowemu przygotowaniu się do egzaminu. Przy jej pomocy student może również kontrolować swoje postępy. Poza tym staje się ona dla studenta "skryptem", z którego może przygotować się do egzaminu, a ewentualnie i do zajęć szkolnych.